

VIVÀRIUM, Centre d'Estudis Interculturals, FUNDACIÓ PRIVADA.*

Benvenuti.
Lagunak Ongi Etoriak.
Unsere Geliebte Freunde. Hertzliche Grüsse.
Meine Damen und Herren, Willkommen.

Els donem la benvinguda i els saludem cordialment.

I ho fem en diferents idiomes, perquè els volem parlar de VIVÀRIUM i VIVÀRIUM té vocació d'universalitat.

Aquesta organització associativa va néixer el 15 d'octubre de l'any passat, mitjançant escriptura pública redactada en català, davant un notari de Manlleu, que la guarda en el seu protocol. Domiciliada a Taverdet, en una finca aportada desinteressadament pel seu promotor, Raimon Panikkar, de qui haurem de parlar obligadament, perquè és ell qui ha fet possible, no solament la seva naixença, sinó també la seva projecció internacional.

Si un dia es va constituir a Barcelona Òmnium Cultural, com a societat privada, sense personalitat jurídica, per passar després a ésser una associació per a la defensa i difusió de la llengua i la cultura catalanes, avui tenim «Vivarium Intercultural» com a Fundació Privada, dedicada als estudis interculturals, amb personalitat jurídica, regulada per la normativa legal, de competència de la Conselleria de Justícia de la Generalitat de Catalunya.

VIVÀRIUM és una finestra oberta al món, des de Catalunya i també una porta d'arribada al nostre país, des de qualsevol lloc de la terra. A la seva Fundació hi van concórrer personalitats d'altres països: Robert Vachon, del Centre Intercultural Montchanin de Mont-real, al Canadà; André Mercier, de la Universitat de Berna, Achille Rossi, italià; Wolfgang Somary, de Zuric. Però Pannikar va voler que fos un instrument de cultura, que amb el poc o molt que faci, capitalitzi per a la cultura catalana, que sigui un actiu de la nostra cultura.

No es pensin que faig elogis de Raimon Panikkar, per guanyar-me l'estima, puix que ja sé que compto amb la seva amistat, però haig de continuar parlant

* Discurs pronunciat per l'autor a la Sala de la Columna de l'Ajuntament de Vic, el dia 30 de setembre de 1989, en ocasió de la presentació de la Fundació, coincidint amb la Festa Anual del Patronat d'Estudis Ausonencs.

d'ell, per dir que tots els qui anem darrera de la seva figura carismàtica, som sempre ben rebuts, amb el seu somriure cordial que mai no regateja a ningú.

Potser hem començat anant a Tavertet amb una actitud interessada, amb ganes de conèixer les seves ensenyances i les seves teories. Ell mateix diu que això ho troba ben legítim perquè Vivarium no desplegaria les seves capacitats si no pogués comptar també amb col·laboradors, simpatitzants i benefactors.

Panikkar ja ha fet el seu gest. El gest inicial de promoure la Fundació amb l'aportació d'una finca a Tavertet, cedida a l'entitat, per continuar després amb el seu gest magnànim i continuat d'impulsar la seva acció, direcció i participació, convocant i rebent personalitats estrangeres.

Durant aquest mes d'agost passat, gràcies a la seva coneixença i amistat amb intel·lectuals del món de la cultura de tots els països, hem tingut el goig de conèixer i escoltar persones com:

L'alemany Constantin Von Barloewen. Sobre cruïlles de cultures a Amèrica.

La sueca Torgun Wieselgren. Sobre Suècia i Escandinàvia.

L'alemanya, llibretera de Munic, Irmgard Hafner. Sobre la Nova Època a Alemanya.

No és fàcil trobar una persona a la nostra comarca que parli 6 o més idiomes, que posi a la nostra disposició el seu fons cultural, la seva relació internacional, i la mateixa Institució VIVÀRIUM, perquè ens l'apropriem, ens la fem nostra.

Els filòsofs són els profetes del nostre temps. No en el sentit de pronosticar, endevinar el futur, sinó de ser uns avançats a descobrir les actituds, les ideologies, les tendències individuals i col·lectives, i en l'actualització, en cada moment històric de l'axiologia o teoria dels valors i de l'epistemologia o filosofia de les ciències.

Li hem d'agrair durant aquest curs passat la seva propedèutica cosmològica, les seves aportacions i aprofundiment de la quaternitas: espai, temps, matèria, home.

I és veritat, VIVÀRIUM pot arribar fins on vulguem els osonencs, que som els qui ho tenim més a prop. Val la pena que d'alguna manera hi participem. És una Entitat d'alta cultura, en la línia de l'Ideal, de la Universalitat, de la transcendència. Com també ho és el Patronat d'Estudis Ausonencs, amb qui, avui, tenim el goig de compartir aquest acte acadèmic, i amb voluntat de futura col·laboració.

Així com un dia, els nostres avantpassats, no pas amb uns criteris de simple funcionalitat, saberen construir aquesta Sala, de sostre alt, amb un artesonat de talla policromada, i amb una obertura que no és simplement entrada de llum, sinó que quan mirem cap a la plaça de St. Felip, amb l'església al fons, veiem també els perfils gòtics de la finestra, VIVÀRIUM també té pretensions de sostre alt, de continuïtat, de creativitat. Vol ser una realització de llistó alt, d'alta volada, en ruta cap als cims del pensament i del saber, del coneixement i del voler.

Previsiblement VIVÀRIUM no serà una organització multitudinària, puix que tampoc la seva estructura administrativa no ho permetria, però això no vol dir que no necessiti un ampli suport de la societat civil, i que pot anar des d'un treball personal i poètic de replantar el jardí de la finca de Tavertet, fins a trobar un moble llibreria per a la sala d'actes, o afiliar-s'hi. I encara que VIVÀRIUM, com qualsevol altra fundació, no té afany de lucre, al no tenir un patrimoni que generi

unes rendes, uns ingressos, per cobrir el seu pressupost, s'ha de confiar, només, dels seus benefactors.

També és factible establir contractes dels que en dret civil en diem contractes de mandat, pels quals terceres persones fan un encàrrec a VIVÀRIUM per fer un estudi, una publicació, un cicle de conferències, sota un pressupost i unes condicions convingudes de comú acord, en base d'una proposta i una acceptació.

Encara més. VIVÀRIUM podria tenir un altre repte important i circumstancial, que és la possibilitat que, a l'octubre de l'any que ve, es celebrés a Barcelona, un Congrés Mundial sobre l'ART COM A EXONENT DE LA QUALITAT DE VIDA. Ho ha proposat André Mercier, de la Universitat de Berna, president de l'ACADÈMIA INTERNACIONAL DE FILOSOFIA DE L'ART, que he tingut el goig d'acollir, juntament amb la seva esposa, aquest estiu a casa meua, amb motiu de la inauguració del Centre Vivàrium. Per això, a més de l'aportació filosòfica que pogués fer Vivàrium al Congrés, se'ns demanaria que féssim d'enllaç entre Berna i Barcelona. Té dificultats i no està decidit, però no fóra gens inoportú que com a contrapès d'uns Jocs Olímpics adreçats a l'alta cultura física, anessin precedits d'un Congrés sobre el millorament de la qualitat de vida, partint de l'art.

No es pensin trobar en VIVÀRIUM un esperit sectari, partidista o classista. Tenim la sort, i haig de fer una altra vegada referència a Panikkar, que és qui sap plantejar els temes, amb un accent suggerent, i no dogmàtic, ni exclouent, i que permet prendre la paraula a tots, no solament per preguntar, sinó també per aclarir o aportar i deixa sempre un marge de tolerància i un espai de llibertat per a tothom, la qual cosa fa que la gent s'hi senti còmoda i hi participi.

Digui'n vostès si és necessari que algú cerqui respostes als grans desafiaments de la nostra època, a les contradiccions del nostre temps?

Qui té una resposta per aquests interrogants:

On és la felicitat?

Quin és el sentit de la vida?

Quines són les coordenades de validesa universal?

Què cal fer per no caure en l'angoixa existencial?

Té la vida algun valor de transcendència?

Si avui hi ha a la cúpola dels valors: el diner, el plaer i el consum. Quina és l'escala de valors que l'ha de substituir?

Cal algun ideal de futur, o n'hi ha prou vivint només el present, la immediatesa?

Davant la problemàtica del Món, n'hi ha prou denunciant les situacions d'injustícia, o cal oferir alternatives?

En una època de crisi, i sobretot de crisi espiritual, els interrogants encara són molts més. Crisi no significa necessàriament canvi. Crisi és qüestionar i replantejar. Tot ha estat qüestionat, fins la mateixa existència de Déu. Ara, presumiblement, entrem en una etapa de replantejament. Mai, potser, el Món no havia estat tan desorientat com ara, però tampoc tan inquiet per trobar solucions.

Ens doldria molt, doncs, que si alguna vegada anem a presentar VIVÀRIUM a Montpel·lier, a Madrid o a Reus, per exemple, hi trobéssim una millor acollida que aquí. Que nosaltres no deixéssim passar, dient que és quelcom d'alguns idealistes, il·luminats o lletraferits. Allò que donarà categoria a la nostra llengua, no

serà pas perquè s'atorgui una escriptura en català o es parli català al Senat de Madrid. Allò que la farà important serà la cultura que en sigui portadora.

I si sembla que Catalunya té alguna cosa a dir al Món, com va dir el nostre Raimon Panikkar en una entrevista que publicà el diari «Avui» del 25 de juny prop passat, i que no és el primer que ho diu, puix que també ho va manifestar el professor de Palermo, Francesco Giunta, el qual en un dels sopars «Hora Europea» que periòdicament s'organitzen a l'Hotel Ritz de Barcelona, i en què un servidor era present, va manifestar que el nou missatge que espera el Món està a la Mediterrània, i que ell, com a home de cultura greco-romana, se sentia més realitzat a Catalunya, que a Sicília mateix, on viu. Portava l'escut ovalat de la Generalitat a la solapa.

Si això fos així, i és possible, perquè tot Poble és portador d'uns ideals, i si aquests són de valor universal, com és el cas de Catalunya, que encarna els ideals de Justícia, de Llibertat, de Comunitat i d'Universalitat, però que alguns diuen que encara no ha donat tot el seu missatge històric, no li traguem pas aquesta oportunitat. Fóra molt trist que el nostre País quedés oblidat, per haver deixat passar el seu moment històric i no haver donat el seu missatge d'universalitat, quan l'havia de donar.

I qui pot dir, que VIVÀRIUM no tingui res important a dir al Món?

Amics, queda molt clar, que l'opció és entrè instal·lar-nos en la mediocritat, la ignorància, el dubte,... o caminar cap a un nou ordre mundial, cap a un nou sistema de valors.

VIVÀRIUM és, doncs, una invitació al millorament de la persona humana, al refinament espiritual, a la preocupació pel Bé Comú. Una proposta per a tots vostès, que amb la seva presència honoren aquest acte acadèmic i aquest lloc, que ja no és només la Sala de la Columna de l'Ajuntament de Vic, sinó que és la Sala Capitular d'Osona.

Gràcies.

Joaquim ONYÓS DE PLANDOLIT
c/ Manlleu, 46
08500 VIC